

نه به لیکۆلینه وهیهکی فلهسهفی یان سایکۆلۆجیهکی زور قوول بهلام به عهقلهکی زور ساده، نزم و نهزانی بهرپرسهکانی مهزکزی و سکریتیژی حزبی، نهنجوومهنی 'بالای' حزبی، مهلای سیاسی و دینی، وهزیر و پهڕلهمانتارهکانی مووچه خوری دهرهجه یهک،... هتد، نهم وتاره بو ههموو عیراق هاتوته نووسین. ترس چییه؟ چهند جور ترس ههیه؟ به شیوهیهکی "مهزو" نایا ترس له ناو ههر کۆمه‌لگایه‌کدا وهک یهکه؟ بوچی هیج گۆرانکاریهکی راسته‌قینه له عیراقتا نه‌کراوه؟ چهند تایبه‌تمه‌ندیه‌کانی وهزیر و گوزیر، سیاسه‌تمه‌دار، سه‌رۆک وهزیر، پهڕله‌مانتار، پاریزگار، سه‌رۆک کومار... هتد. نامرازه‌کانی ترس له عیراق، رسته‌یهکی زور کورت بو قهند یل، تورکیا و چهند خالی گرنگ و پرسیار بو عیراق و نه‌نجامی نهم وتاره.

یه‌کێک له خاله‌کانی هاوبه‌شی سروشتی له ناو ههر کۆمه‌لگایه‌کدا یان که‌سیک دا ترسه. ترس چییه؟ ترس (کۆنسیپته‌کی لێل)

Un composant commun à beaucoup de choses, de faits dans lesquels il varie en fonction du contexte, du résultat, des causes,...etc.)

بهرکردنه‌وه، هه‌ستینکردنه‌کی سروشتیه به‌خه‌ته‌ر یان هه‌ره‌شه‌ک (راسته‌قینه یان خه‌یالی) و له ناو ههموو کۆمه‌لگایه‌کدا هه‌یه، که دهره‌نجامی فکر وهزیر کردنه له زهمان دا و نهم فکر وهزیر کردنه‌یه که ده‌سه‌لاتداره بو په‌یدا کردنی ترس چ به شیوه‌یهکی شه‌خسی یان جه‌ماوه‌ری. به‌لام 'ترس' گۆرانکاری خۆی ده‌بینیت له ناو زهمان و مه‌کان دا و نه‌وه‌ش

En fonction de plusieurs critères comme organisation sociale, société développée ou pas, le contexte...etc. La compréhension, la perception, la psychologie de

ترس وهک یهک نییه له ناو کۆمه‌لگای پێشکه‌وتوو و دواکه‌وتوو دا و نه‌وه به شیوه‌کان و %دی جیاواز وهک: سیاسی، دینی، سایکۆلۆجی، به‌ریوه‌به‌رایه‌تی،... هتد. به شیوه‌یهکی 'مهزو'، به کورتی و بو نموونه له ناو کۆمه‌لگای پێشکه‌وتوو، ترس هه‌یه له بیکاری، ماده‌ده هۆشبه‌ره‌کان، ترسی تیزوریزم و بێگومان کۆچکردن،... هتد، (ههر چهند نهم ترسانه له ناو کۆمه‌لگایه‌کی دواکه‌وتوو دا هه‌نه به شیوه‌یهکی تایبه‌تی خۆی). زور جور ترس هه‌یه وهک: سیاسی، دینی، کۆمه‌لایه‌تی، میدیای، عه‌سکه‌ری، مادی، نابوری، ریکخراوان؛ توندوتیژی، شه‌ر، گۆتی راستی، په‌روه‌رده، ترس له مردن، له نه خوش بوون، له داهاوتوو، له رووداوی ناوه‌کی، له گۆڕینی سیسته‌می به‌ریوه‌به‌رایه‌تی و حکومرانی،... هتد. چهند خال و پرسیار بو ههموو عیراق، هوشیار بارزانی گوت: "خه‌لک، چینی سیاسی، رو‌شنی‌بران و ههموو عیراق پێویسته باش بزنان که عیراق

A seulement adopté, approuvé la forme du concept de l'Etat-nation

بو؟ چونکه سیسته‌می به‌ریوه‌به‌رایه‌تی، حکومرانی، نابوری، حزبی، دینی، ته‌ندروستی، په‌روه‌رده، عسکه‌ری، فه‌زای گشتی، گواسته‌وه،... هتد، (Structure étatique interne) له‌ژیر کۆنترۆلی کۆنسیپته‌کی وه‌ستاو و سابتی شانۆگه‌ری و یاری کردنه‌کی زور پیس و تایبه‌ت دانه به ناوه‌کانی جیاواز له زهمان دا وهک: دینی، شیعه، سوننه، تانیفی، کوردایه‌تی، نه‌که‌ته‌ری ده‌ولی خارجی، جه‌به‌یه‌کی تایبه‌تی ناوچه‌که، نایدیۆلۆژیا و دیکتاتۆریه‌ت، دیموکراسی تایبه‌تی دزی، تالان کردن و گه‌ندەلی؛ حزبیایه‌تی،... هتد، که ههموویان له ژیر کۆنترۆلی و یژدانه‌کی زور نزمی 'د' دانه. نه‌نجامی نهم پرۆسه‌یه به شیوه‌کانی جیاوازی په‌روه‌رده‌ی، سیاسی، کۆمه‌لایه‌تی، ناینی، نابوری، دیپلۆماسی، به‌ریوه‌به‌رین، پێشه‌سازی، ته‌ندروستی،... هتد = ناستیکی زور نزم، نه‌زان، گه‌ندەلی ناسۆیی و نه‌ستونی زور قوول، و ده‌وله‌مه‌ند بوونی بێ سنووری به‌رپرسه‌کانی مه‌زکزی، سکریتیژی حزبی و که‌سوکاریان، مومیا و کۆیله کردنی کۆمه‌لگا، نایا تا نیستا پاریزگار هه‌کان له ههموو عیراقتا له بارودۆخه‌کی "تایبه‌تی دیکتاتۆریه‌ت" دا نینه؟ دیکتاتۆریه‌تی گه‌ندەلی، نه‌زانین و ناسته‌کی زور نزم، زۆلموزوری، نه‌که‌ته‌ری ده‌ولی خارجی، میلیشیا و ده‌وله‌مه‌ند بوونی بێ سنووری به‌رپرسه‌کان و که‌سوکاریان،... هتد. کام به‌رپرس له سه‌رانسه‌ری عیراقتا به‌یینی توانایه‌کانی مووچه‌که‌ی وه‌رده‌گریت؟

نایا گه‌ل و جه‌ماوه‌ر ناگاداره یان نه‌که به‌رپرسه‌کان، په‌ڕله‌مانتاره‌کان، مه‌لای سیاسی و دینی له بارودۆخه‌کی تایبه‌ت و ناسووده‌یی 'سایکۆلۆجی' و ماددی دانه و زۆر شتی جوان ده‌لێن. بو؟ بو کۆکردنه‌وه‌ی کاپی‌تاله‌کی مادی، کۆمه‌لایه‌تی، میدیای،... هتد. له‌م حاله‌تی زور نالوزی جیاوازی کۆمه‌لگادا زور پێویست بو که مووچه‌ی وهزیر و گوزیر، په‌ڕله‌مانتار... هتد، له سن هه‌زار دۆلار زیادتر نه‌با، به‌لام به‌رپرسه‌کانی مه‌زکزی و سکریتیژی حزبی، مه‌لای سیاسی و دینی زور باش ده‌زانن چۆن و به‌ چ شیوه‌یه‌ک پاره، دین، دیموکراسی، نه‌که‌ته‌ری ده‌ولی خارجی، نه‌تدایه‌تی حزبی،... هتد، به‌ کار بینن بو ده‌وله‌مه‌ند کردنی خۆیان و کۆیله کردنی کۆمه‌لگا. فلان که‌س، رۆژنامه‌نووس، سه‌رۆک وهزیر، سه‌رۆک کومار، وهزیر و گوزیر، سکریتیژی حزبی، مه‌لای سیاسی و دینی، په‌ڕله‌مانتار، نه‌تدایه‌تی حزبی، کۆبوونه‌وه له عیراق دا چییه و چ ماتایه‌کی هه‌یه؟ پاڤۆ نه‌زان، پاڤۆ بێ شه‌خسیه‌ت.

له ژیر ده‌سه‌لاتی نهم به‌رپرسه‌کانی مه‌زکزی و سکریتیژی حزبی، مه‌لای سیاسی و دینی به‌ هیج شیوه‌یه‌ک نابینم به‌رژه‌وه‌ندی جیاوازی جه‌ماوه‌ر، کۆمه‌لگا، شار، گوند،... هتد، له سه‌رانسه‌ری عیراقتا له ناو زهمان و مه‌کان دا.

ههر پاریزگایه‌ک له ژیر کۆنترۆلی میلیشیا‌ی تایبه‌تی خۆیه به ناوه‌کانی جیاواز وهک هاوپه‌یمانی ده‌وله‌تی یاسا، پارتی، یه‌کێتی، سه‌در، مه‌جلیس (حه‌کیم)، نه‌که‌ته‌ری ده‌ولی خارجی، هادی عامری، سوننه، شیعه، کورد، کومه‌ل، حزبوللا، هه‌شدی شه‌عی،... هتد. هه‌بوونی نهم میلیشیا‌نه‌ چهند شت نیسبات ده‌که‌ت بو کۆمه‌لگا و جه‌ماوه‌ر: نه‌بوونی یاسا و هه‌بوونی یاسای تایبه‌تی میلیشیا‌ی، تیکدانی فه‌زای گشتی له ناو ههر پاریزگایه‌کدا؛ هیج شت، نیش و کاره‌ک (په‌ڕله‌مانتار، وهزیر و گوزیر، سه‌رۆک وهزیر، سه‌رۆک کومار،... هتد) له چوارچۆیه‌ی به‌رژه‌وه‌ندی سکریتیژی به‌رپرسه‌کانی مه‌زکزی حزبی، نه‌که‌ته‌ری ده‌ولی خارجی، مه‌لای سیاسی و دینی خارج ناییت؛ ناسته‌کی و یژدانی دینی، سیاسی، حکومرانی، نابوری،... هتد، زور زور نزم سیسته‌می clientelism حزبی، نابوری، دینی، سیاسی،... هتد، و نه‌که‌ته‌ری ده‌ولی خارجی که زور زور رازییه له نهم بارودۆخی نیستای عیراق،... هتد.

نامانجه‌کانی نهم به‌رپرسانه بو به کار هینانی پاره‌ی دزی و گه‌ندەلی به شیوه‌یه‌کی یاسای گه‌ندەلی: کۆنترۆل کردنی خه‌لک، بلا‌بوونه‌وه‌ی دزی و گه‌ندەلی جیاواز، رازی کردنی خۆیان به شیوه‌یه‌کی سایکۆلۆجی، ده‌وله‌مه‌ند کردنی خۆیان و کۆیله کردنی کۆمه‌لگا،... هتد.

به شیوه‌یه‌کی 'مه‌زو' هوشیار بارزانی گوت: "نایا کۆمه‌لگا، جه‌ماوه‌ر، عیراق ناگاداره یان نه‌که نه‌و بریارانه‌ی که دهرکراون له سالی ۲۰۰۳ تا نیستا به شیوه‌کانی جیاوازی سیاسی، نابوری، ناینی، په‌روه‌رده‌یی، به‌ریوه‌به‌رین، ته‌ندروستی، کۆمه‌لایه‌تی،... هتد، دوو نه‌نجامی هه‌بوویه: - به‌رده‌وام بوونی ده‌وله‌مه‌ندکردنی سکریتیژی به‌رپرسه‌کانی مه‌زکزی حزبی، که‌سوکاریان، مه‌لای سیاسی و دینی، چینی سیاسی له عیراق و خزمه‌ت کردنی

نهكتهری دهولی خارجی، - بهردهوام بونی تیکدانی فهزای گشتی، گهندهلی یاسای، شهرعی و دامهزراوهیی حزبی، دهولی، پهروهدهیی، دینی، رۆژنامهوانی،... هتد.

له زهمان دا کرین و فرۆشتنی ترس له کۆمهنگای عیراقدی چون بوویه به تایبتهی به شیوهیهکی 'ترسی جهماوهری'؟ له ژیر رژی می به عسی دا ترس چون بوویه و نیستا چۆنه؟ ترسی بهرپرسهکانی مهزکزی و سکرتهیری حزبی، مهلای سیاسی و دینی،... هتد، چۆنه و به چهنده شیوهیهکه؟ **نایا گهل، کۆمهنگا، شار و گوند ناگاداره که ترسی بهرپرسهکانی مهزکزی حزبی زور گهورهتره له ترسی گهل، جهماوهر، کۆمهنگا، نهندامی حزبی،... هتد.** نایا گهل، کۆمهنگا، نهندامی حزبی... هتد، ناگاداره یان نه که ترسی نهم بهرپرسانه، **به چهنده شیوهیهکه و لهنیوانیان: ترس له جهماوهر، گهل و له نهکتهری دهولی خارجی.** کوشتنی رۆژنامهوانان، خۆپیشاندهران، چالاکوانان یان خزمهت کردنی نهکتهری دهولی خارجی چ جۆر ترسهکه؟ بهلام نایا گوند، شار، کۆمهنگا، نهندامی حزبی ناگاداری نهم ترسهیه یان دهزانیته چۆنه؟ دهتوانی لیکۆلینهوهیهکی زور بچووک و ریکۆپیک له سهز نهم بابتهه بنووسی. وایه خزعلی، هاوپهیمانی دهولهتی یاسا، پارتی، یهکتیتی، سهز، عامری، نوری مالکی، عابادی، عهللوی، حهکیم، سوننه، شیعه، کورد، کومهل، حزبوللا، حهشدی شهعی،... هتد، یان نه؟

چهنده تایبتههمندهکانی سهزوک کومار، سهزوک وهزیر، سکرتهیری حزبی، په رلهمانتار، مهلای سیاسی و دینی، وه زیر و گوژیر، نهنجوومهنی 'بالای' حزبی،... هتد: **موجهی زور بهرز، نیمیتهزاتی گهوره، دزی و گهندهلی گهورهی یاسای و نهجمای کاریان چییه؟** نهم بهرپرسانه به شیوهیهکی گشتی له ژیر کۆنترۆلی پرتۆکۆل، دهوروبهری نهزانی سیاسی، کۆمهلایهتی، نابوری، دینی، بهرپوهبردن و حکومرانی... هتد، فکر و هزر کردنهکی تایبته و نزم دانه که به هیچ شیوهیهکی کاتی نهماوه. چی به سهز دهرامهت، سامان و سهز هتی شار، گوند و عیراق دیت؟ به ناوهکانی جیاوازی حزبی، سیاسی، دینی، خیلایهتی، تانیقی، دیموکراسی، په رلهمان،... هتد، سکرتهیر و بهرپرسهکانی مهزکزی حزبی (حکومی)، په رلهمانتار، مهلای سیاسی و دینی، نهنجوومهنی 'بالای' حزبی و کهسوکاریان رۆژ به رۆژ دهولهمنهمندهن. **نایا بارودۆخی نیستای کۆمهنگا و سیستهمی بهرپوههرایهتی جیاوازی له ههموو عیراقدی پێشان و نیسبات ناکهت که به هیچ شیوهیهکی گرنگ نییه بو نهم سهز کردانه چی به سهز کۆمهنگا و نهکتهری تاکه کهس، شار و گوند دیت؟ بۆچی له حکومتهتیک بۆ حکومتهتیکتر، له ههلبێژاردنیک بۆ ههلبێژاردنهکتیر بارودۆخی عیراق خراپتر دهیته و نهم بهرپرسهکان دهولهمنهمندهن؟**

دهبن؟ کرین و فرۆشتنی پۆست، پلهوپایه حکومی،... هتد، چۆنه؟ بۆچی هیچ گۆرانکارییهکی راستهقینه له عیراقدی نییه؟ دهتوانی وهلامی نهم پرسیاره به چهنده شیوازهک بدهیهوه وهک: کۆمهلایهتی، سایکۆلۆجی، نابوری، کۆلتوری، میژووی کهههموویان به شیوازی و %ی جیاوازی پهیههندی به ترسهوه ههیه. **له زهمان دا دیمهنی سیاسی عیراق دروست بوویه له ترس، گهندهلی بن سنوور، سنهم و زولموزوری، شهزی بهردهوامی بهرپرسهکانی مهزکزی حزبی و مهلای سیاسی و دینی به ناوهکانی جیاوازی میلیشیای، تانیقی، دینی، جوگرافیای،... هتد له گهل کۆمهنگا.** بو نهم بهرپرسانه نابیت هیچ ههزهرهشیهکی له سهز بارودۆخی نیستای سیاسی دزی و گهندهلی شهزعی و دامهزراوهیی حزبی، نابوری، دینی، دهولهتی،... هتد، دروست بکریته. به عقههکی زور ساده و به کورتی هوشیار بارزانی گووت: **"بهکارهینانی ترس چهنده خالی گرنگ پێشان دهوات وهک: خۆیان دهترسن و لاوازن، به هیچ شیوهیهکی ناماده نینه دهست بهرهن له دزی و گهندهلی دینی، یاسای، سیاسی، نابوری، کۆمهلایهتی، حزبایهتی، بازرگانی، میدیای،... هتد، ههز شتهک که نهمه دهکهن پهیسته کۆمهنگا، نهکتهری تاکه کهس، شار، گوند، نهندامی حزبی... هتد، رازی بن و سوپاسی نهمه بکهن، ترس بیته به سروشتی دوومی نینسان، به هیز کردن و**

Intériorisation de la peur dans la conscience individuelle et collective."

ترس بهس شتیک نییه به سهز تۆدا بیت چونکه تۆ له حالهتی ترس دای. ترس شتیکه که تۆ، من، هیزهکانی نهمی، نهمه، نهندامی حزبی، جهماوهر، و کۆمهنگا،... هتد، ههلبێژاردوومهنه بۆ دروستکردنی جیهان و بارودۆخهک که له هزر و بیرکردنهوهمان زۆر به هیزتر دردهکهویت. وشهیهکی کورت بو تورکیا و قهنديل: له ماوهی سهدهی رابردوودا ترس و توندوتیژی بهشیکي **Intégrante** بوون له ناو کۆمهنگای تورکیا و نهوه نیستاش ههز بهردهوامه. فهزای گشتی چۆنه له ناو کۆمهنگا دا؟ تورکیا له میژه دهیهویت بچیته ناو یهکتیتی نهوروپاوه، بهلام نازانم نایا تورکیا ناگاداره یان نه که کۆمهنگای تورکیا بووته بارمهتی فکر و هزر کردنهکی سابته و وهستاوه که

Ses valeurs sont à l'opposé de celles de l'Union Européenne.

نایا کۆمهنگای تورکیا ناگاداره یان نه که شهزی نیوان نهنقهره و قهنديل به شیوهکانی جیاوازی بهس له بهزوههندی کهمینهیهکی زور کهم دایه و نهم کهمینهیه زور باش دهزانیته چون نهم بهزوههندی به پاریزیته که به هیچ شیوهیهکی له بهزوههندی گشتی تورکیا دا نییه له زهمان و مهکان دا. **نهجمای رژی میک، ریکخراویک و عهقلیهتی توندوتیژی له سهز بنهمای شهز و ترسی بهردهوام چییه؟** نایا کاتی نهوه نه هاتووه که ویژدانی جهماوهری ناگادار بیتهوه بو بهزوههندی ههموو کهسیک له تورکیا؟ عهقلیهتی وشکی حکومرانی پیروزتان بیت. ههز پاریزیگایهک له عیراقدی خاوهنی ترسی خۆیه و پهیههندی راستهوخۆ به سایکۆلۆجیهکی تایبتهه که له ژیر کۆنترۆلی ترس دایه (میلیشیاکان، پاره،... هتد). به شیوهیهکی 'مهکرو' نهو دروشمانهتی که سکرتهیر و بهرپرسهکانی مهزکزی حزبی، مهلای سیاسی و دینی،... هتد، به کار دینن بو ترساندنن جهماوهر، کۆمهنگا، گوند، شار، پۆلیس، هیزهکانی نهمی، نهندامی حزبی: ههز حزبهک به شیوهیهکی تایبته و بهپینی بهزوههندییهکانی سکرتهیر و بهرپرسهکانی مهزکزی حزبی: دین و نایین، میژوو، کۆنترۆلکردنی نابووری و بازرگانی کردن، نهکتهری دهولی خارجی، تیرۆر و کوشتن، میلیشیا و هیزی جیاوازی بۆ ترس بهکار دینن. نهم بهرپرسانه دهلین نهگهر نهمه نهباينا، نیستا نیوه ههمووتان کۆیله و ژیر دهستی حزبهکی تر بوون. نهمه له سهز ریبازی فلان کهس، دین، یان فلان نایدیۆلۆژیا و له خزمهت کردنی نیوه بهردهوام دهبین و به هیچ شیوهیهکی نابیت واز بینین له نهم ریبازه یان نایدیۆلۆژیا. نهگهر نیوه لهگهل نهمه نهبن نهمه به هیچ جوهرهک یارمهتیتان نادهین. نامرازهکانی هاوبهشی ترس له سهزانهسهری عیراقدی وهک یهکن: **پاره، دین، میلیشیا، کوشتن، تیرۆرکردن و نهکتهری دهولی خارجی** (کۆنترۆل کردنی سیستهمی دارایی، نهمی، دینی، نابوری، بازرگانی، تهندروستی، پهروهده، بیروکراسی... هتد، به شیوهیهکی دزی و گهندهلی شهزعی و دامهزراوهیی حزبی، دینی، دهولهتی، سیاسی کۆمهلایهتی، پهروهدهیی، دادوهری، پزیشکی، ریکخراوی، سایکۆلۆجی... هتد)، لهگهل چهنده جیاوازییهکی کهم له سهز ناستی جوگرافیای و له شیوازی به کارهینان. بهلام نهم ترسه له زهماندا

Est véhiculée, transformée, présentée, taillée sur mesure en fonction du contexte par les médias qui jouent un rôle toxique dans sa propagation.

هوشیار بارزانی گووت: **"دینامیکی نیستای کۆمهلایهتی، سیاسی، نایینی، نابووری،... هتد، له سهزانهسهری عیراقدی، دینامیکهکه که دروست بوویه له سهز چهنده هۆکار وهک: ترسی جیاوازی، نهزانی، ناستهکی زور نزم، دزی و گهندهلی شهزعی، اینتیهازیته و چیهلهیندانی بهردهوام بو بهرپرسهکانی مهزکزی حیزبی، مهلای سیاسی و دینی، نهکتهری دهولی خارجی و یاری کردنی بهردهوام به خۆتان،... هتد."**

Nourrit la peur et l'entretien.

چهنده تایبتههمندهکانی ترس: ترس

هەر چه‌ند ترس 'گه‌وره‌تر' بێت نه‌ونده کاریگه‌ری زیاده‌تره له سه‌ر نینسان، کۆمه‌لگا. کردار و به‌هفتاری تو به شیوه‌یه‌کی لێن و له Irrationnel... هه‌تد. به‌هه‌قله‌کی زور ساده و به‌کورتی ترس له ناو گوند، شار و کۆمه‌لگای عێراقدا به‌چه‌ند شیوه‌یه‌که: ترس: له گوتی راستی، له میلیشای شیعه، سوننه، کورد(پارتی، په‌کیتی)، له بێ مووچه‌ی، له شه‌ری دینی، خێلایه‌تی، تانیفی، له سیخوری (وه‌ک له ناو ماڵ، ته‌کسی،... هه‌تد)، له سیسته‌می ته‌ندروستی، له گورینی سیسته‌می به‌ریوه‌به‌رایه‌تی و حکومرانی،... هه‌تد = تیکدان و کۆنترۆلی کردنی فه‌زای گشتی، پاره و نابوری شار، گوند، کۆمه‌لگا، نه‌کته‌ری تاکه‌ که‌س،... هه‌تد، به‌ شیوه‌یه‌کی دزی و گه‌نده‌لی شه‌ری و دامه‌زراوه‌یی حزبی، دینی، ده‌وله‌تی، سیاسی، کۆمه‌لایه‌تی، په‌روه‌ده‌یی، دادوه‌ری، پزیشکی، ریکخراوی، سایکۆلۆجی... هه‌تد = مومیا و کۆیله کردنی کۆمه‌لگا، نه‌کته‌ری تاکه‌ که‌س، شار، گوند، عسکەر، پۆلیس، پێشمه‌رگه، قوتابی، مامۆستا، شه‌خسیه‌تمه‌دار، جوتیار، کریکار، رۆژنامه‌نووس، دادوه‌ر،... هه‌تد = له نهم بارودۆخه‌دا ده‌سه‌لات ده‌توانیت به‌ شیوه‌کانی جیاوازی دینی، سیاسی، خێلایه‌تی، تانیفی، دیموکراسی، حزبی، کولتوری، رۆشنبیری، هه‌لبژاردن، سایکۆلۆجی، میدیای،... هه‌تد، له یاری کردنی داماو و خرابی خۆی به‌ شیوه‌یه‌کی زور پێس، زانا و شه‌ره‌زا به‌رده‌وام بێت. = وه‌ک نیستا له سه‌رانسه‌ری عێراقدا.

به‌لام نهم ترسانه، ترسی: ن Rationnelle ou irrationnelle

هەر چه‌ند کۆمه‌لگا ته‌قلیدیتر بێت، نه‌ونده ترس و کاریگه‌ری زیاده‌تره له سه‌ر کۆمه‌لگا. په‌کیک له تایبه‌تمه‌نده‌کانی ترس له عێراقدا: درێژخایه‌نه. ترسی نه‌ندامی حزبی ترسیکی سایکۆلۆجی، نابووری، interiorisée و ترسه‌که که درێژی هه‌یه له زه‌ماندا. بۆ خۆلادان له گۆرانکاری راسته‌قینه و به‌نه‌رتی هه‌ر بیانوویه‌ک باشه بو هه‌یج نه‌کردن، بو فیل و کۆیله کردنی خۆتان له زه‌ماندا وه‌ک: بێ توانای، بێ شانس، نامادی هه‌یج ریسک و مه‌ترسی نینه، هه‌یج چاره‌یترمان نییه، نیمه راهاتوینه له زۆموزوری، سته‌م، دزی، گه‌نده‌لی و کۆیله‌تی، قه‌ده‌ر، بێ پاره‌ی، که‌س نییه یارمه‌تیمان بدات... هه‌تد.

هو فلان که‌س، چینی سیاسی و نایینی عێراقی نایا نهم وتاره، وتاره‌کی په‌ abstrait؟ نه. نه‌نجامی نهم وتاره چیه؟ هوشیار بارزانی گووت: "هه‌موو عێراق پێویسته باش ناگاداری نهم موعاده‌له‌یه بێت: له زه‌ماندا نیش و کاری جیاوازی چینی سیاسی و دینی له عێراقدا = خاپاندن و کۆیله کردنی گه‌ل، جه‌ماوه‌ر، کۆمه‌لگا، شار، گوند، بلاوکرده‌وه‌ی دزی و گه‌نده‌لی شه‌ری، ده‌وله‌مه‌ند کردنی بێ سنووری خۆیان و که‌سوکاریان، پاراستنی به‌رژه‌وه‌ندی نه‌کته‌ری ده‌ولی خارجی. فلان که‌س چاره‌ی چی له نهم بارودۆخه ده‌که‌ن؟ نایا بارودۆخی نیستای عێراق پێشان ناده‌ت که ترس هاتووته دروست کردن له ناو کۆمه‌لگا دا

À travers un processus d'apprentissage (conscient ou inconscient), répandue, implantée, et reproduit continuellement par la classe dirigeante ?

نهم بارودۆخه به‌ روونی بۆمان ده‌رده‌خات که ترس یاریزراوه له ناو هه‌ر یاریزگایه‌ک و په‌ به‌رده‌وامی خواردن به ترس ده‌دن بو نه‌وه‌ی که نهم بارودۆخه هه‌ر به‌رده‌وام بێت. گوند، شار، کۆمه‌لگا پێویسته بزانه‌ن که نهم ترسه به هه‌یج شیوه‌یه‌ک له جینی خۆیدا نییه و ترسه‌که بو خاپاندنی کۆمه‌لگا به شیوه‌یه‌کی زور زانا و شه‌ره‌زا. ره‌فتار، کردار، فکر، هزر و کار کردنی جیاوازی کۆمه‌لگا، نه‌کته‌ری تاکه‌ که‌س، نه‌ندامی حزبی،... هه‌تد،

Inapproprié, inadapté, inadéquate

ره‌فتار و کرداره‌که که زور و له به‌ر نه‌وه زور پێویسته که هه‌موو عێراق به شیوه‌یه‌کی عام له ناو هه‌موو گوند و شه‌ره‌کاندا کار و نیشی زور جدی، به هه‌یز و به تایبه‌ت له سه‌ر نهم وه‌تاره به‌که‌ن. بو؟ چونکه نهم ببین و بوچوونه نه‌ به‌س خارجی هه‌قلیه‌تی کلاسیکی و نه‌زانی مادی، دزی و گه‌نده‌لیه به‌لام له هه‌مان کاتدا په‌یوه‌ندیه‌کی زور نزیکه‌وه هه‌یه به

"وه‌ره = Une conscience supérieure, une vision pour le plus grand bien de tous.

بو رزگار کردنی خۆتان له کۆیله‌تی جیاوازی حزبی، سیاسی، دینی، نابوری،... هه‌تد، کار کردن له سه‌ر نهم نویسه و بلاوکرده‌وه‌ی به شیوه‌یه‌کی تایبه‌ت زور گرنگه. به سه‌ری نیوه هه‌یج چاره‌ی تریان نیه.